kasustada. Ilmusid elukutselised kaubategijad ja käsirahavõtjad. Võitluses selle vastu on tööbörs suutnud leida õige radikaalseid vahendeid.

Et eraldada noori töötuid ja õpilaskoha-soovijaid täiskasvanuist ning sellest ebatervest hingeelust, mis sageli valitseb töötute hulgas, on tööbörs, püüdes oma tegevust süvendada ning täiendada — vastavalt meie majanduselu nõudeile, 1930. a. lõpul asutanud õpilaskohtade vahetalituse noortele. Sellega tahab tööbörs olla abiks tööandjaile sobivate õpilaste valikul ja õpilasi nende kalduvuste, hingeliste ja kehaliste omaduste ja võimete järgi juhtida kohtadele, kus nad oma võimeilt sobivad paremini ning suudavad edukamalt töötada.

Noorte vahetalitus töötab koos kutsevaliku-nõuandebürooga, kutsenõuniku ja tööbörsi juhataja isiklikul kaasabil. Osakond on avatud õhtupooliti kella 16—18 tööbörsi ruumes. Noorte anded ja võimed katsetatakse kutsenõuniku poolt, kes noortele korraldab ka kutsekohase arstliku järelevaatuse ja liigitab nad vastavaile kutsealadele nende kõlblikkuse järgi. Vahetalitus ja katsetamine on maksuta.

TÖÖTURG JA TÖÖTUD.

Pääle enamlaste- ja okupatsiooni-aega jäi Tartule väga palju töötuid. Üksi tööbörs registreeris neid üle 5000 isiku. Vahepääl hooguvõtnud majanduselu tõus andis palju töö ja teenistuse leidmise võimalusi. Siis võis vaid metallitöölisist märkida suuremat ülejääki, sest meie tööturg ei suutnud isegi oma tõusu ajal ära mahutada sõjatööstuse nõudeid õppinud ning Venemaalt opteerunud metalliste. Paljud metallitöölised olid sunnitud, kuna nad oma kutsealal tööd ei leidnud, õppima teisi töid, ning paljud jäid isegi lihttöölisiks.

Kuni 1924. a. talveni ei olnud tööpuudus eriti teravaloomuline. 1924. a. talvel oli Vabariigi Valitsus sunnitud võtma ette esimesi samme töötute olukorra parandamiseks. Kuni 1929. a. andis tööpuudus end tunda päämiselt talvekuil, eriti linnades. Kuna linnad korraldasid talvekuil tööpuuduse all kannatajaile avalikke töid, südamaal aga töötute ja puudustkannatajate hääks midagi ei tehtud, algas töötute linnavalgumine, mis linnas valitsevat tööpuudust veel enam süvendas. Maalt tulid linna enamikus perekonnainimesed ja lesknaised lastega, kes sattusid kohe puudusse.

Alates 1929. a. kannatavad kriisi surutist kõik tööstusliigid, eriti raskesti aga metallitööstus. Pääle 1929. a. on sulgenud oma uksed enamik meie suuremaid metallitööstusi või on vähendanud tööliste arvu miinimumini. Teiste hulgas sulgesid oma uksed Haubner, Tegur, kuna ülejäänud töötavad väga piiratult. On ettevõtteid, kus töötatakse pääasjalikult alaealistega „õpilaste" nimetise all, makstes neile 6—8 snt. ja õppinud töölisile 18 snt. tunnis.

1922. a. muutus ehitustegevus võrdlemisi elavaks. Kogu maal püstitati asundustalude hooneid ja linnades elamuid riikliku ehituslaenu abil. Ehitustööliste palgad tõusid oma haripunktile 1924. a., millal müürsepile ja pottsepile maksti kuni 45 snt. tunnis. Selle järel langesid palgad veidi ja püsisid enam-vähem stabiilseina kuni uue languseni

Tartu I, lk. 135